

Lietuvos Respublikos Generalinės Prokuratūros
Generaliniam Prokurorui
Dariui Valiui
Rinktinės g. 5A, Vilnius, LT-01515

2010-07-14

PRAŠYMAS NUŠALINTI PROKURORĄ JUSTINĄ LAUCIŲ NUO BYLOS TYRIMO IR ATLIKTI TYRIMĄ

Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento žinioje yra baudžiamoji byla Nr. 19-1-002-09, kurioje Eglei Kusaitėi yra pareikšti įtarimai pagal Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 250 straipsnio 5 dalį. Nuo 2009 m. spalio mėnesio įtariamajai yra pritaikyta kardomoji priemonė suėmimas.

Generalinė prokuratūra informavo, kad šių metų balandžio mėnesį apklausti įtariamąsias į Lietuvą buvo atvykę Rusijos Federacijos saugumo pareigūnai. Mus taip pat pasiekė informacija, kad, atliekant minėtąjį ikiteisminio tyrimo veiksmą, galimai nebuvo garantuota E. Kusaitės teisė turėti gynėją bei jos atžvilgiu galėjo būti panaudotos psichinės bei fizinės prievartos priemonės. Apklausai atlikti E. Kusaitė galimai buvo išvežta iš suėmimo vykdymo vietos – Lukiškių tardymo izoliatoriaus – į kitas patalpas.

Rusijos Federacijos saugumo tarnyba nėra teisingumo įstaiga. Nors Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos sutartis dėl Teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose ir numato, kad Lietuvos teisingumo įstaigos gali teikti teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose ir kitoms, t.y. ne teisingumo, Rusijos Federacijos įstaigoms, manome, kad Lietuvos Respublikos Generalinė prokuratūra turėjo įvertinti politinį prašymo apklausti Eglę Kusaitę kontekstą ir jo netenkinti. Valstybės, su kuria Lietuvos Respublikos nesieja tvirtesni politiniai saitai, slaptosios tarnybos pareigūnų veiksmai Lietuvos Respublikos teritorijoje, galimai pažeidžiantys draudimą taikyti žmogaus garbę ir orumą žeminančias ir fizinį skausmą sukeliančias priemones bei nesuderinami su teisės į teisingą procesą principu, kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniams interesams bei meta šešėlių Lietuvos Respublikos Generalinei prokuratūrai.

2010 m. birželio 21 d. vienas iš šio laiško autorių kreipėsi į į prokurorą Justą Laucius, kurio žinioje yra E. Kusaitės baudžiamoji byla, prašydamas suteikti galimybę pasimatyti su suimtąja tam, kad galima būtų išsklaidyti abejones dėl žmogaus teisių pažeidimų šioje byloje. 2010 m. birželio 30 d. raštu Nr. 17.2.-11972 atsisakydamas suteikti tokią galimybę prokuroras J. Laucius konstatavo, kad prašymas pasimatyti su suimtąja turi bandymo kištis į prokuroro procesinę veiklą požymių. Tokie veiksmai, t.y.

prašymas pasimatyti su suimtąja, prokuroro J. Lauciaus nuomone, ne tik nėra galimi, bet ir įstatymo tiesiogiai draudžiami. Toks prokuroro J. Lauciaus elgesys turi požymių gąsdinti Lietuvos piliečius ir neatitinka Lietuvos Respublikos įstatymų bei profesinės etikos. Pastebime, kad draudimo prašyti pasimatymo su suimtu asmeniu joks Lietuvos Respublikos įstatymas nenumato.

2010 m. gegužės 4 d. Lietuvos apeliaciniame teisme nagrinėjant skundą dėl kardomojo kalinimo E. Kusaitėi pratešimo, prokuroras Justinas Laucius pareiškė, kad įtariamoji buvo sulaikyta išvykstanti į Rusiją tam, kad ten susisprogdintų Rusijos kariniuose objektuose. Tokiu viešu pareiškimu prokuroras J. Laucius pažeidė E. Kusaitės nekaltumo prezumpciją.

Mus pasiekė informaciją, kad 2009 m. spalio mėnesį sulaikius Eglę Kusaitę, ji buvo apklausta neužtikrinus, kad apklausoje dalyvautų jos pasirinktas advokatas. Primename, kad teisė į gynėją atsiranda tada, kai asmeniui yra akivaizdu, jog jis yra įtariamas padaręs nusikalstamą veiką. Europos žmogaus teisių teismo praktikoje asmens sulaikymas yra laikomas aplinkybe, leidžiančia pagrįstai manyti, kad asmuo yra įtariamas padaręs nusikaltimą.

Čia mūsų paminėtos bei kitos su baudžiamojoje byloje Nr. 19-1-002-09 atliekamu tyrimu susijusios aplinkybės leidžia daryti prielaidas, kad prokuroras Justinas Laucius elgiasi neetiškai, pažeidė ir sudarė sąlygas pažeisti Lietuvos Respublikos įstatymus bei įtariamąsios Eglės Kusaitės žmogaus teises. Todėl prašome:

1. Nušalinti prokurorą J. Laucią nuo baudžiamosios bylos Nr. 19-1-002-09 tyrimo.
2. Atlikti prokuroro J. Lauciaus veiksmų šioje byloje pagrįstumo ir teisėtumo tyrimą.
3. Nustačius jo veiksmuose Lietuvos Respublikos įstatymų ir/ar profesinės etikos pažeidimų, patraukti jį atsakomybėn.
4. Atlikti tyrimą dėl leidimo Rusijos Federacijos saugumo pareigūnams apklausti Eglę Kusaitę pagrįstumo bei šios apklausos aplinkybių, tarp jų – ir Eglės Kusaitės žmogaus teisių galimų pažeidimų.

Prašytume informuoti apie tyrimo veiksmų pradžią ir eigą.

Pagarbiai,

Leonidas Donskis
Europos Parlamento narys

Darius Kuolys
Pilietinės visuomenės instituto direktorius

Henrikas Mickevičius
Žmogaus teisių stebėjimo instituto direktorius